

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka

w sprawie P.R.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 11 października 2024 r.,

wniosku obrońcy

w przedmiocie wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego Igora Zgolińskiego

od rozpoznania sprawy o sygn. akt II KO 110/24

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł
nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego P.R., na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., złożył do Sądu Najwyższego wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Igora Zgolińskiego od orzekania w sprawie o sygn. akt II KO 110/24. Uzasadniając wniosek obrońca powołał się na fakt, że zarzuty zawarte we wniosku o wznowienie postępowania sądowego w sprawie o sygn akt VIII AKa 5/23 Sądu Apelacyjnego w Warszawie, dotyczą tej samej okoliczności w zakresie trybu powołania z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa w kształcie wyłonionym po 2018 r. Powyższa okoliczność powodowałaby, w ocenie wnioskodawcy, że sędzia orzekałby we własnej sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego P.R., jako niezasadny nie podlegał uwzględnieniu.

Zasadniczą okolicznością, na podstawie której wnioskodawca domaga się wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego Igora Zgolińskiego od rozpoznania sprawy, jest fakt jego powołania na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przewidzianym w ustawie z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Zgodnie z treścią art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Dla stwierdzenia podstawy wyłączenia sędziego, wymagane jest zatem istnienie określonej kategorii okoliczności, która, jeżeli zestawить ją z przedmiotem rozstrzygnięcia w określonej sprawie, prowadzi do wniosku o uzasadnionej wątpliwości co do bezstronności sędziego, mającego ją rozstrzygnąć. Oznacza to, że pomiędzy podnoszonymi okolicznościami, które powinny mieć charakter rzeczywisty i obiektywny, a rozstrzygnięciem konkretnej sprawy musi zachodzić związek funkcjonalny, pozwalający na możliwości wyprowadzenia z nich wniosku o istnieniu uzasadnionej wątpliwości co do braku bezstronności w rozstrzygnięciu tej sprawy. Uzasadniona wątpliwość co do bezstronności, w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k., zachodzi zatem zawsze *in concreto*, a nie *in abstracto*. Nie może zatem stanowić jedynie subiektywnego przekonania określonej osoby, lecz winna być konkretna, realna, obiektywna i poddająca się zewnętrznej weryfikacji (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2012 r., III KK 214/11).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że należy ją rozumieć jako obiektywną bezstronność sędziego, w tym zarówno subiektywne poczucie sędziego co do własnej bezstronności, jak i jego bezstronność w odbiorze zewnętrznym, opartą na zobiektywizowanych przesłankach oraz analizowaną przez odwołanie się do oceny sytuacji dokonanej przez przeciętnego, rozsądnie rozumującego obserwatora procesu (zob. uchwała SN z dnia 26 kwietnia 2007 r., I KZP 9/07, OSNKW 2007/5/39; wyrok SN z dnia 8 stycznia 2009 r., III KK 257/08, LEX nr

532400; wyrok SN z dnia 18 marca 2009 r., IV KK 380/08, LEX nr 491543). Wątpliwość co do bezstronności sędziego powinna być więc należycie, a zatem wystarczająco „uzasadniona”. Z całą pewnością tego rodzaju argumentów wniosek obrońcy skazanego nie zawiera, a za takie nie sposób uznać twierdzenia, że powołanie wskazanych sędziów na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw automatycznie wywołuje uzasadnioną wątpliwość co do ich bezstronności.

Dodatkowo należy uwzględnić, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 4 marca 2020 r., P 22/19 (Dz.U. z 2020 r. poz. 413), stwierdził, że art. 41 § 1 w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z 12.05.2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2021 r. poz. 269), jest niezgodny z art. 179 w zw. z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji RP. Oznacza to, że decyzja o wyłączeniu sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. nie może mieć za podstawę wyłącznie okoliczności, że sędzia ten został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa działającej i ukształtowanej na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów (zob. postanowienie SN z dnia 4 kwietnia 2024 r., II KK 366/23).

Podstawą wyłączenia sędziego jako *iudex suspectus* może być jedynie okoliczność faktyczna, która uzasadnia wątpliwość co do jego bezstronności. Przesłanki takiej nie stanowią natomiast same kwestie ustrojowe związane z powołaniem sędziego i to niezależnie od tego w jakim okresie i z jakimi ułomnościami w procedurze nominacyjnej doszło do tego powołania (zob. postanowienie SN z dnia 7 lutego 2024 r., II KK 330/23; postanowienie SN z dnia 21 czerwca 2023 r., IV KK 460/19; postanowienie SN z dnia 31 października 2023 r., V KK 358/23). Podnoszone zarzuty nie mogą mieć bowiem charakteru abstrakcyjnego i odnosić się do całych grup powołanych sędziów. Zatem oparcie wniosku o wyłączenie sędziego na ocenie strony, czy jej obrońcy, co do sposobu ukształtowania Krajowej Rady Sądownictwa w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz

niektórych innych ustaw, na której to wniosek Prezydent RP powołał tego sędziego, bez wskazania jakie konkretne postąpienia w procedurze nominacyjnej, powodują brak bezstronności lub niezależności tego sędziego, nie stanowi podstawy do przyjęcia, iż w sprawie zachodzą okoliczności, które mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie (zob. postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22, LEX nr 3600648). Obowiązujące prawo nie pozwala na jakąkolwiek selektywność czy dobór sędziów do orzekania w ogóle, przy wykorzystaniu kryterium, jakim miały być przepisy ustrojowe regulujące tryb powołania na urząd sędziego. W tym zakresie jest to zatem wniosek niedopuszczalny.

Dodatkowo trzeba zauważyć, że sam fakt, że władze wykonawcze lub ustawodawcze uczestniczą w procesie mianowania sędziego, nie może prowadzić do powstania zależności sędziego od tych władz, ani do wzbudzenia wątpliwości co do jego bezstronności, jeżeli po mianowaniu zainteresowany nie podlega żadnej presji i nie otrzymuje instrukcji w ramach wykonywania swoich obowiązków (zob. wyrok TSUE z dnia 9 lipca 2020 r., C-272/19, VQ przeciwko Land Hessen, w pkt 54; postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22, LEX nr 3600648)..

Skoro zatem wniosek obrońcy skazanego o wyłączenie sędziego Igora Zgolińskiego złożony w trybie art. 41 § 1 k.p.k. został oparty zasadniczo na okoliczności odnoszącej się do jego powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego z rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, to ze wskazanych wyżej powodów nie został uwzględniony.

Przepis art. 41 § 1 k.p.k. stanowi jednoznacznie, że sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej, a więc konkretnej sprawie. Takich argumentów, przedmiotowy wniosek o wyłączenie sędziego Igora Zgolińskiego nie zawiera. Tym samym całkowicie chybiony jest zarzut, że sędzia orzekałby we własnej sprawie, skoro wniosek dotyczy konkretnej sprawy, od udziału w której wniosek o wyłączenie zostaje złożony, która jednocześnie nie ma związku z osobą sędziego Igora Zgolińskiego.

Dodatkowo trzeba podkreślić, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzi podstawa wyłączenia sędziego z mocy art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. Bezsporne jest, że w odniesieniu do podstawy wyłączenia sędziego z mocy prawa konieczne jest dokonywanie wykładni ścisłej (zob. postanowienie SN z dnia 11 grudnia 2002 r., V KK 135/02; postanowienie SN z dnia 27 stycznia 2005 r., IV KK 385/04; postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2007 r., V KK 15/07; postanowienie SN z dnia 14 stycznia 2009 r., V KK 285/08). Przyjmuje się w kontekście podstawy wyłączenia z art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., że *ratio legis* tego rozwiązania sprowadza się do odsunięcia od sprawy sędziego, w sytuacji, gdy jej rozstrzygnięcie wpływa na sferę jego praw i obowiązków, przy czym nie chodzi jedynie o tak ewidentne przypadki, gdy sędzia jest stroną procesową, która *ex definitione* ma interes prawny w korzystnym dla siebie rozstrzygnięciu, ale o każdy przypadek, gdy sprawa dotyczy sędziego bezpośrednio (J. Kosonoga (w:) R. A. Stefański (red.), S. Zabłocki (red.) Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166, Warszawa 2017, s. 550). Nawet uwzględniając, że w zakresie bezpośredniego związku sędziego ze sprawą (art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k.) mieszczą się przypadki, gdy przedmiot rozstrzygnięcia wywiera bezpośredni wpływ na sferę uprawnień i interesów sędziego (zob. postanowienie SN z dnia 6 września 2022 r., II KK 44/22), stwierdzić należy, iż taka sytuacja w tej sprawie nie ma miejsca.

Wnioskodawca nie dostrzegł także, że podstawa do wyłączenia sędziego z uwagi na udział w procesie nominacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., a więc z powodów ustrojowych, dopuszcza w efekcie możliwość kwestionowania skuteczności powołania sędziego przez Prezydenta RP i może dotyczyć każdego sędziego. Powyższe mogłoby doprowadzić do sytuacji uniemożliwiającej sprawowanie Wymiaru Sprawiedliwości.

Należy w pełni podzielić pogląd, iż wniosków o wyłączenie usadowionych tylko na podnoszeniu okoliczności o charakterze ustrojowym nie wolno uwzględniać automatycznie z tego tylko powodu, iż przedmiot sprawy znajduje zastosowanie także do osób ją rozstrzygających (zob. postanowienie SN z dnia 16 stycznia 2024 r., III KK 293/23; postanowienie SN z dnia 11 lipca 2024 r., IV KK 142/24). Bez zindywidualizowania podnoszonych okoliczności w aspekcie konkretnych faktów

poddających się ocenie sądu, pozostają one w warstwie wyłącznie teoretycznej, niepowiązanej odpowiednio ani z konkretną sprawą, od udziału w której wniosek o wyłączenie zostaje złożony, ani z określonym sędzią, którego wniosek ten dotyczy.

Ze wskazanych wyżej powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

WB.

[ms]